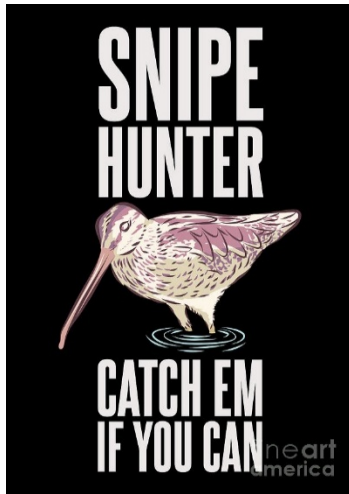

ประเด็น ยุทธวิธีทางทหาร ฉบับที่ T10	2 ก.พ. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น การวางแผนทางทหาร	พลซุ่มยิงของกองทัพบกรัสเซีย	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ที่มาของคำว่า “พลซุ่มยิง” (The origins of the sniper) - บทบาทพลซุ่มยิงของกองทัพบกรัสเซีย (The role of Russian Army sniper) - วิเคราะห์การบรรลุวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ด้วยพลซุ่มยิง 	

ที่มาของคำว่า “พลซุ่มยิง” (The origins of the sniper)

“sniper” เป็นคำที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีต้นกำเนิดที่น่าสนใจ ซึ่งเชื่อมโยงกับการล่าสัตว์และความแม่นยำในการยิง ก่อนจะพัฒนาเป็นคำที่ใช้ในบริบททางการทหารในยุคปัจจุบัน คำนี้มีรากศัพท์จากคำว่า

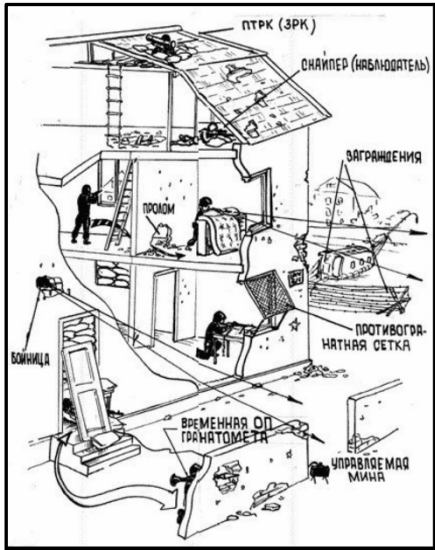
“snipe” ซึ่งเป็นชื่อของนกชนิดหนึ่งในตระกูลนกน้ำขนาดเล็กที่พบในพื้นที่ชุ่มน้ำ นกชนิดนี้มีลักษณะเด่นคือมีขนาดเล็ก บินเร็ว และเปลี่ยนทิศทางได้อย่างรวดเร็ว เมื่ออยู่ในอากาศ ทำให้การล่าชนิดนี้เป็นความท้าทายสำหรับนักล่าในยุคก่อน ย้อนกลับไปในศตวรรษที่ 18 ทหารอังกฤษที่ประจำการในอินเดียได้เริ่มล่า นกสไนป์ เพื่อความบันเทิงและฝึกฝนความแม่นยำ เนื่องจากนกชนิดนี้ยากต่อการยิงอย่างมาก หากใครสามารถยิงนกสไนป์ได้สำเร็จ จะได้รับการยกย่องว่าเป็นนักล่าผู้มีความสามารถสูง และคำว่า “sniper” จึงเริ่มถูกใช้เพื่อเรียกบุคคลที่มีความแม่นยำในการยิง ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 และต้นศตวรรษที่ 19 คำว่า “sniper” ได้พัฒนาความหมายและถูกนำมาใช้ในบริบททางการทหารอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2

ที่บทบาทของนักแม่นปืนมีความสำคัญอย่างมากในสนามรบ นักแม่นปืนเหล่านี้มีหน้าที่หลักในการกำจัดเป้าหมายสำคัญของข้าศึก เช่น ผู้บังคับบัญชาหรือทหารฝ่ายตรงข้ามที่มีบทบาทสำคัญการฝึกฝนทหารให้มีทักษะการยิงแม่นยำจากระยะไกล จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ทางการทหาร คำว่า “sniper” จึงเริ่มใช้เรียกนักแม่นปืนที่สามารถลอบสังหารเป้าหมายได้อย่างแม่นยำจากระยะไกล โดยอาศัยอาวุธปืนยาวและกล้องเล็งที่ทันสมัย โดยทหารที่ได้รับการฝึกฝนเป็นสไนเปอร์จะต้องมีทักษะมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการพรางตัว การคำนวณระยะทางและแรงลม รวมถึงความอดทนสูง เพราะบางครั้งพวกเขาอาจต้องรอเวลานานหลายชั่วโมงหรือแม้แต่หลายวันเพื่อรอโอกาสในการยิงที่สมบูรณ์แบบ ในปัจจุบัน คำว่า “sniper” ยังคงใช้ในบริบททางการทหารเพื่อหมายถึงพลซุ่มยิง แต่ก็ได้รับความนิยมในวัฒนธรรมสมัยใหม่ เช่น ในภาพยนตร์และหนังสือ คำนี้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความแม่นยำ ความสามารถในการวางแผน และความเชี่ยวชาญทางยุทธวิธี คำว่า “sniper” จึงไม่ใช่แค่คำที่เกี่ยวข้องกับการยิงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของความสามารถพิเศษของมนุษย์ในด้านความแม่นยำและการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

บทบาทพลซุ่มยิงของกองทัพรัสเซีย

กองทัพรัสเซีย ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากรูปขบวนทางยุทธวิธี

ที่กองทัพบุกยูเครนใช้ในระหว่างสงครามรัสเซีย - ยูเครน ด้วยการใชพลซุ่มยิง (snipers) เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามแท้ที่จริงแล้วกองทัพรัสเซียได้ใช้ยุทธวิธีนี้มาตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว

ในปัจจุบัน หลักนิยมทางยุทธวิธีของกองทัพรัสเซียได้กำหนดให้พลซุ่มยิง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ❖ เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเครื่องมือ (means) และวิธีการ (ways) ที่นำไปสู่การปฏิบัติในระหว่างการรบ และมีทักษะการรบโดยธรรมชาติในทุกสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติการ

- ❖ มีความรอบรู้เกี่ยวกับอาวุธเป็นอย่างดี ประสิทธิภาพอาวุธให้พร้อมปฏิบัติการได้อย่างเต็มที่ และสามารถใช้อาวุธเพื่อการยิงที่แม่นยำด้วยวิธีการยิงที่หลากหลาย

- ❖ เป็นผู้ตรวจการณ์ในสนามรบ ค้นหาและประเมินเป้าหมายและทำลายเป้าหมายที่มีค่ามากที่สุดภายใต้คำสั่งของผู้บังคับบัญชา

- ❖ เมื่อต้องปฏิบัติงานเป็นคู่ให้ทำการลาดตระเวน พิสูจน์ทราบเป้าหมายและปรับการยิงให้กับอาวุธยิงจำลองได้

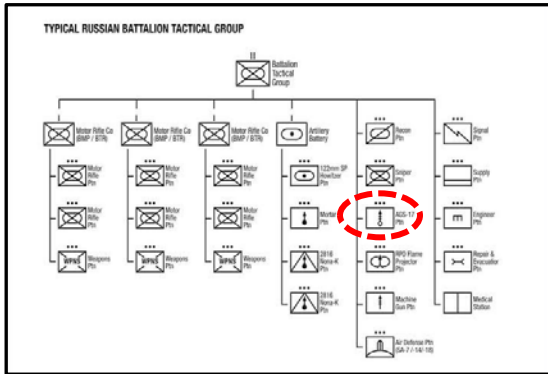
- ❖ มีขีดความสามารถในการนำทาง มีทักษะการใช้สภาพภูมิประเทศเพื่อการป้องกันตนเอง และใช้อุปกรณ์เพื่อการปกปิดตนเอง เพื่อการเคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็วและเป็นความลับ เพื่อให้สามารถเข้าครองที่มั่นยิงที่ได้เปรียบมากที่สุดต่อไป โดยทั่วไปแล้ว พลซุ่มยิงของกองทัพรัสเซีย เป็นทหารที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นพิเศษ และมีทักษะสูง โดยเป็นส่วนหนึ่งของระบบค้นหาเป้าหมาย (target acquisition system) ของกองทัพรัสเซีย สำหรับกองทัพรัสเซียแล้ว “พลซุ่มยิง” (sniper) มีความแตกต่างจาก “พลแม่นปืน” (marksman) เป็นอย่างมาก เพราะพลแม่นปืนของหน่วยระดับหมวด ใช้ปืนเล็กยาวดรากูโนฟ (Dragunov) แบบธรรมดา ในขณะที่พลซุ่มยิงของชุดซุ่มยิงที่ได้รับการฝึกมาเป็นอย่างดี จะใช้เครื่องช่วยมองเห็นในเวลากลางคืน อุปกรณ์เก็บเสียง และอาวุธที่ล้ำสมัย อีกทั้งนับตั้งแต่ปี 2008 กองทัพรัสเซียได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากกองทัพรัสเซียได้จัดซื้อจัดหาปืนเล็กยาวซุ่มยิงจากประเทศตะวันตกเป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกันบริษัทออร์ซิส (ORSIS) ในกลุ่มอุตสาหกรรมของรัสเซีย ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตปืนเล็กยาวที่มีชื่อเสียงของรัสเซีย ได้ผลิตปืนเล็กยาวซุ่มยิงรุ่น T-5000 ซึ่งถือเป็นหนึ่งในปืนเล็กยาวซุ่มยิงที่ดีที่สุดในโลก ในสมรภูมिरัสเซีย - ยูเครน กองทัพรัสเซียใช้พลซุ่มยิงตั้งแต่หน่วยในระดับเล็กสุดจนถึงระดับหมวด หน่วยเหล่านี้จะปฏิบัติงานด้วยกว้างด้านหน้าขนาดเล็กเพียงไม่กี่ร้อยเมตร โดยพวกเขาจะแบ่งกำลังออกเป็น 3 ชั้น โดยประมาณและมีระยะห่างตามระยะยิงหวังผลของระบบอาวุธและสภาพภูมิประเทศ

- ❖ ชั้นแรกประกอบด้วยกำลังตัวแทน (Proxy) ที่ได้รับการฝึกให้เป็นพลแม่นปืนข้างหลังกำลังตัวแทน
- ❖ ชั้นที่สองประกอบด้วยกำลังผสมระหว่างกำลังตัวแทน/ทหารรับจ้างและทหารรัสเซีย
- ❖ ชั้นสุดท้ายประกอบด้วยพลซุ่มยิงที่ได้รับการฝึกมาเป็นอย่างดีและมีอาวุธยุทธโประกรณ์ที่ดีที่สุด

การจัดหมวดหมู่ยิง ที่บรรจุอยู่ในกองพันยุทธวิธี (Battalion Tactical Group)

อย่างไรก็ตามกำลังทั้ง 3 ชั้นต่างทำงานร่วมกันและมีวัตถุประสงค์เดียวกันต่อข้าศึกในการปฏิบัติการ

ทางทหารระดับยุทธวิธี คือ การขัดขวางข้าศึกหรือสร้างช่องทางการเคลื่อนที่ให้กับรูปขบวนหน่วยทางยุทธวิธี รวมถึงการส่งคำขอยิงปืนใหญ่สนามไปยังเป้าหมายตามลำดับความเร่งด่วน ทั้งนี้ชุดพลซุ่มยิงหลายชุดอาจต้องทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนรูปขบวนที่กำลังเคลื่อนที่เข้าหาพื้นที่เป้าหมายของข้าศึก การส่งคำขอและปรับการยิงวิถีจำลอง เพื่อการทำลายเป้าหมาย รวมถึงเปิดช่องทางการเคลื่อนที่ให้กับหน่วย เข้าไปยัง

พื้นที่ซุ่มโจมตี และสร้างเครื่องกีดขวางต่าง ๆ เช่น สนามทุ่นระเบิด และจุดสกัดกั้นหน่วยยานเกราะเป็นต้น เนื่องจากพลซุ่มยิงเป็นหน่วยที่ได้รับการฝึกมาเป็นพิเศษ มีจัดเป็นหน่วยขนาดเล็กและใช้เครื่องเก็บเสียงเป็นส่วนใหญ่การสะกดรอยและการตอบโต้ต่อพลซุ่มยิงเหล่านี้ จึงถือเป็นสิ่งที่กระทำได้อย่างยากสำหรับกองทัพบกรัสเซียแล้วได้แบ่งประเภทตามความเชี่ยวชาญของพลซุ่มยิงออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ❖ **พลซุ่มยิงระดับ 3 (Tier 3):** เป็นพลซุ่มยิงในระดับต่ำสุด โดยเป็นกำลังพลที่ได้รับการฝึกมาพอประมาณ เพื่อให้มีขีดความสามารถเทียบเท่ากับพลแม่นปืนของหน่วยทหารในระดับหมู่เท่านั้น

- ❖ **พลซุ่มยิงระดับ 2 (Tier 2):** เป็นพลแม่นปืนที่ได้รับการฝึกตามหลักสูตรพลซุ่มยิงของโรงเรียนทหารพลซุ่มยิงในระดับนี้ จึงเป็นพลแม่นปืนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นพลซุ่มยิงซึ่งมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ในห้วงระยะเวลาที่นานกว่าพลซุ่มยิงระดับ 3

- ❖ **พลซุ่มยิงระดับ 1 (Tier 1) :** เป็นพลแม่นปืนที่ได้รับการฝึกสำหรับการเป็นพลซุ่มยิงขั้นสูงและถูกใช้เป็นพลซุ่มยิงในแนวหน้าเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการรบในสมรภูมิรัสเซีย- ยูเครน รัสเซียได้พัฒนายุทธวิธีการใช้พลซุ่มยิงจนถึงจุดที่สามารถใช้หน่วยพลแม่นปืนขนาดใหญ่ได้เป็นอย่างดี โดยกองทัพบกรัสเซียได้พัฒนาขีดความสามารถของพลซุ่มยิง ทั้งในเรื่องการค้นหาเป้าหมาย การยิงตริ่งรูปขบวนรบของข้าศึก และการทำลายเป้าหมายด้วยอำนาจทำลายล้างที่รุนแรงมากขึ้น ด้วยเหตุนี้หน่วยทหารที่ตกเป้าหมายของชุดพลซุ่มยิงของกองทัพบกรัสเซียจะต้องรีบผลออกจากการปะทะหรือเร่งทำลายเป้าหมายให้ได้ในทันที หากล้มเหลวเลือกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหน่วยทหารดังกล่าวอาจประสบกับการสูญเสียอย่างหนัก จากการยิงของพลซุ่มยิง หรือการโจมตีที่หนาแน่นจากปืนใหญ่สนาม ที่อยู่ภายใต้การควบคุมการยิงของพลซุ่มยิงหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่แทบทำอะไรไม่ได้เลย ซึ่งในอดีตกองทัพบกยูเครนห้วงปี 2014 ไม่มีสถาบันการศึกษาทางทหารที่สามารถฝึกพลซุ่มยิงได้ แต่ก็ได้พัฒนาการต่อต้านพลซุ่มยิงด้วยการใช้ปืนต่อสู้อากาศยานขนาด 23 มม. ไปติดตั้งบนยานเกราะแบบ MT-LBs

เพื่อใช้ยิงต่อสู้กับพลซุ่มยิงของรัสเซียอย่างได้ผล แม้ว่าการกระทำเช่นนี้อาจมิใช่แนวทางการตอบโต้กับการปฏิบัติการของพลซุ่มยิงที่เหมาะสมนัก แต่ก็ถือเป็นตัวอย่างที่ดี ในแง่ของการประยุกต์ใช้ระบบอาวุธที่สามารถยิงได้ไกลและมีอำนาจทำลายล้างที่มากกว่า เพื่อตอบโต้กับการยิงของพลซุ่มยิง ซึ่งกองทัพบกยูเครนตระหนักว่า วิธีการที่ดีที่สุดนั้นคือการปฏิบัติในลักษณะของ “ตาต่อตา” หรือ “ฟันต่อฟัน” อันหมายถึง อาวุธที่เป็นคู่ต่อสู้ที่ดีที่สุดของพลซุ่มยิงคือพลซุ่มยิงด้วยกันนั่นเอง เห็นได้จากกองทัพสหรัฐอเมริกาที่ได้พัฒนาหูกพลแม่นปืน เพื่อใช้ตอบโต้กับภัยคุกคาม

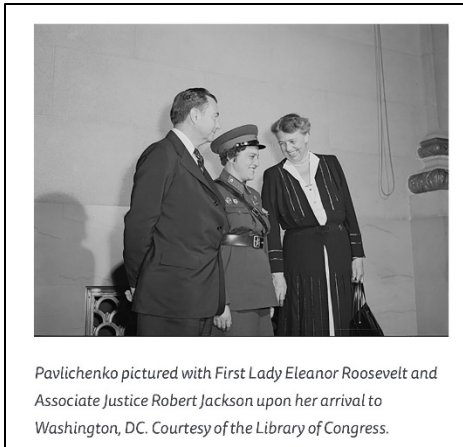
จากพลซุ่มยิงโดยเฉพาะ ทั้งนี้อาศัยการฝึกพลแม่นปืนตั้งแต่ระดับการฝึกเป็นบุคคลไปจนถึงการฝึกเป็นหน่วยระดับหมวด มุ่งเน้นในเรื่องการยิงที่แม่นยำเป็นพิเศษ โดยมีระยะยิงหวังผลมาตรฐานอย่างน้อย 300 เมตร (อาจขยายระยะยิงหวังผลให้ได้ถึง 500 เมตร) ทั้งเป้าหมายอยู่กับที่และเป้าหมายเคลื่อนที่ในสภาพแวดล้อมของสนามรบที่ใกล้เคียงความเป็นจริงให้มากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าตั้งแต่เริ่มสงครามรัสเซีย - ยูเครน ในปี 2022 กองทัพบกยูเครนเริ่มรายงานข่าว นายพลระดับสูงของกองทัพรัสเซียถูกสังหารจากการซุ่มยิงจากระยะไกล ส่งผลให้กองทัพรัสเซียต้องเปลี่ยนกลยุทธ์ในการระวังป้องกันที่รัดกุมมากยิ่งขึ้น

วิเคราะห์การใช้พลซุ่มยิงเพื่อการบรรลุมิติวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์

ขอยกตัวอย่างกรณีการใช้พลซุ่มยิงเพื่อกำจัดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้นำของโลกเสรีในช่วงสงครามเย็น JFK ถูกลอบสังหารเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 1963 ที่เมืองดัลลาส รัฐเท็กซัส ที่กลับมาสู่ความสนใจทั่วโลกอีกครั้งคือในเดือนมกราคม 2025 ภายหลัง Donald Trump ประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนที่ 45 และ 47 ได้ลงนามในคำสั่งฝ่ายบริหารเพื่อเปิดเผยเอกสารลับที่เกี่ยวข้องกับการลอบสังหาร John F. Kennedy (JFK) อดีตประธานาธิบดีสหรัฐฯ และ Martin Luther King Jr. เจ้าของวลี “I have a dream” หลังจากลงนามในคำสั่งดังกล่าว ทรัมป์ยังได้มอบปากกาที่ใช้ในการลงนามให้กับ Robert F. Kennedy Jr. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหลานชายของ JFK อีกด้วย JFK ถูกลอบสังหาร โดย Lee Harvey Oswald (ซึ่งถูกระบุว่าเป็นมือปืนเพียงคนเดียวและไม่ได้เป็นพลซุ่มยิงทางทหาร แต่ได้ใช้กลยุทธ์การซุ่มยิงเพื่อลอบสังหารอย่างได้ผล รวมทั้งยังชวนให้คิดถึงทฤษฎีสมคบคิดอีกมากมาย) เหตุการณ์นี้ส่งผลกระทบต่อการเมืองสหรัฐฯ นำไปสู่ความไม่แน่นอนในรัฐบาลและการเปลี่ยนผ่านอำนาจไปสู่ Lyndon B. Johnson ทำให้สหรัฐฯ เปลี่ยนนโยบายต่อสงครามเวียดนาม โดยเพิ่มการส่งกำลังทหารมากขึ้น (ซึ่ง JFK อาจต้องการถอนตัวจากเวียดนาม) นอกจากนี้ผลกระทบต่อสงครามเย็น การลอบสังหาร JFK ทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ กับโซเวียต เนื่องจาก Oswald เคยอาศัยอยู่ในโซเวียต นำไปสู่ทฤษฎีสมคบคิดมากมาย เช่น CIA, มาเฟีย หรือรัฐบาลต่างชาติ อาจมีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากตัวอย่างที่เกิดจากการสังหารโดยตรงแล้ว ยังมีกรณีศึกษาที่ใช้ในการซุ่มยิงเพื่อการปฏิบัติการข่าวสารและปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operations & Psychological Operations)

Lyudmila Pavlichenko พลซุ่มยิงหญิงของกองทัพโซเวียต ที่มีบทบาทสำคัญในสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกจากการที่เธอได้สังหารทหารนาซีเยอรมันได้เป็นจำนวนมาก กระทั่งเธอได้รับบาดเจ็บจากแนวรบ ที่เมืองเซวาสโตโพล

Pavlichenko pictured with First Lady Eleanor Roosevelt and Associate Justice Robert Jackson upon her arrival to Washington, DC. Courtesy of the Library of Congress.

คาบสมุทรไครเมีย และในปี 1942 สหภาพโซเวียต ส่งเธอไปยังสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นตัวแทนของประเทศในภารกิจทางการทูตและประชาสัมพันธ์สงคราม โดยเธอได้พบกับ Eleanor Roosevelt สตรีหมายเลข 1 ของสหรัฐอเมริกา ในขณะนั้น และได้กล่าวสุนทรพจน์ปลุกใจที่เมืองชิคาโก ซึ่งกลายเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อทางยุทธศาสตร์อย่างมาก ด้วยการสร้างความตระหนักรู้ว่าผู้หญิงก็สามารถจับอาวุธ เพื่อปกป้องมาตุภูมิได้ไม่น้อยหน้ากว่าผู้ชาย ด้วยคำกล่าวที่ว่า "Gentlemen, I am 25 years old and I have killed 309 fascist occupants by now. Don't you

think, gentlemen, that you have been hiding behind my back for too long?"

แปลว่า “ท่านสุภาพบุรุษทั้งหลาย ฉันอายุเพียง 25 ปี แต่ได้สังหารผู้รุกรานฟาสซิสต์ไปแล้ว 309 ราย ท่านสุภาพบุรุษทั้งหลาย ท่านไม่คิดบ้างหรือว่า... พวกท่านได้หลบซ่อนข้างหลังของฉันทมานานเกินไปแล้วหรือ ?” ซึ่งทำให้ประชาชนอเมริกันมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและสนับสนุนโซเวียตมากขึ้น จนนำไปสู่การตัดสินใจเปิดแนวรบด้านตะวันตกใน ปฏิบัติการ Overlord ในเวลาต่อมา ซึ่งเรื่องราวของเธอยังได้ถูกถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์เรื่อง Battle For SEVASTOPOL อีกด้วย จะเห็นได้ว่า

พลซุ่มยิงนับเป็น เครื่องมือ (MEAN) ในเครื่องมืออำนาจกำลังรบ (Element of combat power) ในรูปแบบตั้งแต่อดีตในปัจจุบัน รวมทั้งในอนาคตที่แม้จะเป็นการปฏิบัติทางยุทธวิธี แต่ก็สามารถเป็นตัวเปลี่ยนเกมส์ (GAME CHANGER) เพราะสามารถสร้างผลกระทบต่อทางยุทธศาสตร์ทั้ง Soft power และ Hard Power ต่อฝ่ายเราและฝ่ายข้าศึก ในมิติการรบที่สร้างผลกระทบได้คุ้มค่า

พ.อ.อรรถพร ประชาณุกุล

อจ.สยผ.วทบ.

อ้างอิง :

- Ministry of Defense, Russian Federation, Battle Directives on the Preparation and Conduct of a Combined Armes Battle, Section 3: Squad, Platoon, and Tank Section, Moscow: Military Publication, 2005.